

PARASZTBECSTÜLET

/Cavalleria Rusticana/

Zenáját szerezte: Pietro Mascagni

Szövegét G. Verga hasonló című színművéből

írták: G.Targioni-Tozzetti és G.Menasci

Fordította: Oberfrank Géza

Zádori Ferenc

64-64-85

Melodráma egy felvonásban

SZEMÉLYEK

Santuzza, fiatal parasztleány.....szoprán
Turiddu, fiatal parasztlegény.....tenor
Lucia, Turiddu anyja.....alt
Alfio, fuvaros.....bariton
Lola, a felesége.....mezzoszoprán
Parasztok, gyermekek.

Történik: egy szicíliai faluban, 1880 körül.

TURIDDU

Ó, Lola, hófehér vadrózsa szirma
melletted még a nap fénye is sápadt,
bíborló ajkad csókját aki szivja,
nem érez mást, csak örök vágyat!

Ajtódon vérrel irt jeleket látok,
nem űz el engem tőled ez az átok,
meghalok érted, így jutok az égbe,
meghalok nélküled, kínzó pokolban égve!
meghalok érted, így jutok az égbe!
meghalok nélküled, kínzó pokolban égve!

FALU NÉPE /kar/

Zöldellő kertekben játékos szellőtől borzongva
bókol a narancsfa ág!

Cseng bong a láthatár, ujjongó örömmel árad
a napsugár, s ébred már a vágy!

Ott túl a réten arany búzatenger,
hol szorgos asszonykézben peng a sarló,
de itt nélkülük eleped az ember,
míg ott víg daltól visszhangzik a tarló!

Szép lányok úgy várunk rátok, epedve,
vágyva, mind gerle a lomb közt
párját, ha várja!

Vége a munkának mára, és áhítatos lélekkel
ünnepel mindenki már!

Cseng bong a láthatár
ujjongó örömmel árad a napsugár,
s ébred már a vágy!

Zöldellő kertekben.....stb.

SANTUZZA

Mondja, Lucia néném...

LUCIA

Ie vagy? Mi baj?

SANTUZZA

Turiddu hol van?

LUCIA

No lám, idáig jössz a fiam után?

SANTUZZA

Bocsássa meg, ha kérdem, csupán szeretném tudni,
merre találom...

LUCIA

Mit tudom én! Mit tudom én!

Hagyj engem békén!

SANTUZZA

Lucia néném, nézd, arcom könnyben ázik,

SANTUZZA /folyt/

Légy jó, miként az Úr volt Magdolnával,
szánj meg és áruld el hol van ...

Szánj meg és áruld el, hol van Turiddu?

LUCIA

Hát borért ment a városba még tegnap.

SANTUZZA

Nem, itt látták a faluban az éjjel!

LUCIA

Még mit nem, még mit nem!

akkor miért nem aludt itthon?

Jöjj be, Santuzza.

SANTUZZA

Inkább nem lépek be a házba,
megszólnak érte, átkozni fognak érte,
engem átkoznak érte!

LUCIA

Mondd el, hogy mit tudsz, a fiam hol jár?

SANTUZZA

Megöl úgy is a szégyen!

észreveszti a közelgő Alfiót
és elhallgat.

ALFIO

Patkó zajtól döng a föld,
csengő szótól zeng a völgy,
pattog a ostor, ohó!
Zápor van, vagy fú a szél,
tűző nap, vagy zordon tél,
énnekem úgy is jó. /2x/

Nincsen jobb a földön,
járni dombon völgyön,
nap süt, vagy hull a hó,
nap süt, vagy hull a hó. /2x/

Pattog a ostor, célba visz a ló,
nap süt, vagy hull a hó.

ALFIO BARÁTAI /kar/

Nap süt, vagy hull a hó,
nap süt, vagy hull a hó,
mert célba visz a ló,
mert célba visz a ló!

ALFIO

És otthon vár a párom,
míg én az utat járom,
nincs hívebb feleség! /2x/

ALFIO

Patkó zajtól döng a föld,
csengő szótól zeng a völgy,
már itt van a húsvét, hej!
És itt vagyok én is, hej!
Úgy ám!

Hej hó, hej hó! Pattog az ostor!

Hej hó pattog az ostor, pattog az ostor!

Nincsen jobb a földön, járni dombon, völgyön,
nincsen jobb a földön, tudd meg pajtás,
tudd meg hát, mint
járni völgyön, dombon át,
az ünnep itt van már!

És én nem is ittam, lám! Hej hó!

ALFIO BARÁTAI /kár/

Nincsen jobb a földön,
járni dombon völgyön,
nap süt, vagy hull a hó,
nap süt, vagy hull a hó,
csak célba visz a ló!
csak célba visz a ló,
elvisz a ló!
Nincsen jobb a földön stb.

LUCIA

Boldog ember vagy Alfio,
hogy mindig ilyen jó kedved van!

ALFIO

Lucia néném, van e még abból a jó öreg borból?

LUCIA

Már nincs.
Turiddu épp tegnap ment el érte!

ALFIO

Hát hogy ment volna!
Ma hajnalban is láttam, ott járt a házam táján!

LUCIA

Ugyan!

SANTUZZA

Egy szót se!

ALFIO

Fordulok egyet, míg ti a templomba mentek.

A templomban megszólal az orgona

KAR A TEMPLOMBÓL

Regina coeli, laetare, Halleluja!

Quia quem meruisti portare, Halleluja!

KAR /folyt/

Resurrexit, sicut dixit, Halleluja!

Adjunk hálát a jóságos Égnek,

im legyőzte az Úr a halált,

mert ma a sírból, ma Ő újra éledt,

s égi fényben a Mennyekbe szállt!

SANTUZZA

Szálljon szép hálaének az Úrhoz,

aki az életét adta értünk, bűnösökért!

LUCIA

Értünk bűnösökért!

Szálljon szép hálaének az Úrhoz

Szálljon szép hálaének az Úrhoz,

ki fénylőn a Mennyekbe szállt,

szép hálaének az Úrhoz,

égi fényben a mennybe szállt!

Áldva zengjük, áldva Ő szent nevét!

SANTUZZA

Szálljon szép hálaének az Úrhoz,

Ki fényben fel a mennyekbe szállt,

Zengjük dicséretét!

Szálljon szép hálaének az Úrhoz,

ki fénylőn a mennyekbe szállt!

Áldva zengjük, áldva Ő szent nevét!

KAR

Szálljon szép háladal!

Dalra fel, dalra fel,

szálljon szép háladal,

szálljon ének az Urhoz,

ki fénylőn a mennybe szállt,

szálljon az Urhoz hálaének,

igy legyőzve a zord halál,

fénylőn a mennyekebe szállt!

Értünk győzve le igy a halált,

fénylőn a mennyekebe szállt!

Halleluja!

Szálljon a szép háladal,

zengjen a dal, áldva szent nevét!

SANTUZZA-LUCIA

Szálljon szép hálaének az Urhoz,

szálljon szép hálaének az urhoz,

aki ma mennyei fényben sírból föltámadott!

Értünk győzve le igy a halált,

fénylőn a mennyekebe szállt!

SANTUZZA

Ó Uram, ó Uram, ó Uram!

SANTUZZA-LUCIA

Áldva szent nevét!

LUCIA

Mondd, miért intettél nekem, hogy egy szót se?

SANTUZZA

Maga is tudja néném,

mielőtt innen elment Turiddu katona/sorba,

még akkor eskü/szóval itt megfogadta,

hogy Lolához hű lesz!

De az hozzám ment máshoz,

ő pedig visszatérve,

másik lány után nézett, vigaszul szívsebére..

Szeretett...

s szerettem én,

s szerettem én,

úgy szerettem!

De látva ezt, ó, az az átkos néember,

azt se bánta, hogy férjes,

ezt nem bírta nézni,

a féltékenység marta,

s elvette tőlem,

s elvette tőlem!

Megfosztott engem tőle,

s becsületemtől végképp!

Turiddu már csak érte él,

Turiddu már csak érte él!

Jaj végem, már végem, már végem!

LUCIA

Irgalmas Isten!

jaaj miket hallok tőled?

Épp Húsvét szent napján!

SANTUZZA

Megvert az átok! Megvert az átok!

Most arra kérem, hogy imádkozzon értem,
hátha segít az Ég !

Ha jön Turiddu,

Megkérem őt, hogy térjen vissza hozzám,
még egyszer térjen vissza hozzám!

LUCIA

Kérlek, könyörülj rajta Istennek anyja!

Jön; Santuzzához

TURIDDU

Mi dolgod erre?

SANTUZZA

Épp téged várlak...

TURIDDU

Most húsvétkor a misére nem mégy?

SANTUZZA

Nem én!

Meg kell, hogy hallgass...

TURIDDU

Anyámhoz jöttem!

SANTUZZA

Meg kell, hogy hallgass!

TURIDDU

Ne most, ne itt!

SANTUZZA

Hol voltál éjjel!

TURIDDU

Mit akarsz ezzel?

Bort kellett vennem!

SANTUZZA

Nem, nem igaz!

TURIDDU

Santuzza, higgy nekem,

Santuzza higgy nekem!

SANTUZZA

Nem, ne hazudj!

Letértél jobbra a dombok után!

És ma is láttak téged hajnal táján

Lola portája mellett!

TURIDDU

Úgy! Követsz engem?

SANTUZZA

Nem, istenemre!

Tudd meg, hogy Lola férje, éppen Alfio mondta el
nekünk!

TURIDDU

Szerelmes szivemért ez hát a hála?

Meg akarsz ölni?

SANTUZZA

Ó, ne mondj ilyet kérlek!

TURIDDU

Hagyj akkor békén, hagyj békén!

Ne légy legalább álszent,

És hogy ha gyűlölsz, nem kell szánjál!

SANTUZZA

Szereted mégis!

Persze, sokkal szebb nálam!

TURIDDU

Nem! Hallgass nem így van!

SANTUZZA

De így van! De így van!

Verjen az átok!

TURIDDU

Santuzza!

SANTUZZA

Átkozott legyen ő is, kárhozzon el!

TURIDDU

Lassan, Santuzza, túl messze mentél,
én ezt nem tűröm, engem ne vádolj!

SANTUZZA

Verj meg, de akkor is szeretlek téged,
gyötörhetsz bárhol,
csak attól félek, hogy engem elhaagysz,
hogy végleg elhaagysz, csak attól félek!

TURIDDU

Hagyd már, Santuzza, hagyd ezt a kínt,
én ezt nem tűröm, engem ne vádolj!

LOLA

Te nyíló gyöngvirág,
gyönyörű angyal sok van ám az égben,
de olyan szép, mint ő, nincs köztük mégsem!
Te nyíló gyöngvirág stb.

Nem járt még itt Alfio?

TURIDDU

Én is csak most jöttem, eddig nem!

LOLA

Tán a lóra kell új patkó...
de nemsokára itt lesz.
Hát ti, ti itt kint miséztek?

TURIDDU

Santuzza épp azt mondta...

SANTUZZA

Igen azt, hogy ma van húsvét,
és ma mindent lát az Isten!

LOLA

Akkor hát nem is jöttök...?

SANTUZZA

Én nem!

Csak menjen az, ki tudja azt, hogy semmi vétke!

LOLA

Ezért áldom az Istent hálatelt szívvél!

SANTUZZA

Ó bizony üdvös, nagyon üdvös! Lola!

Lolához

TURIDDU

Hát menjünk, csak menjünk, itt nincsen semmi
dolgunk!

Turidduhoz

LOLA

Á, nem kell jönnöd...

Turidduhoz

SANTUZZA

Ó, maradj ~~■~~, még nem mondtam el mindent!

Turidduhoz és Santuzzához

LOLA

bemegy a templomba

Akkor óvjon az Isten, én megyek máris!

TURIDDU

Hát ez aztán mi végre kellett?

SANTUZZA

Igy akartad, okold magad!

TURIDDU

Ó nagy Isten!

SANTUZZA

Agyon is verhetsz, Turiddu,
figyelj rám!

TURIDDU

Menj!

SANTUZZA

Turiddu figyelj rám!

TURIDDU

Menj!

SANTUZZA

Hallgass meg, kérlek!

Nem, nem, csak annyit mondj végre,
hogy engem el nem hagysz soha többé!

TURIDDU

Mért kell, hogy kínozz, mért kell, hogy üldözz...
egész a templomküszöbig kémlelj..!

SANTUZZA

Nézd árva Santuzzád könnyek közt kérlel,
el nem taszithatsz kegyetlen szóval,
szivemnek fénye!

TURIDDU

Mondom, hogy hagyj már, menj, kár a szóért,
bárhogy is kérjed, késő a bánat!

SANTUZZA

Nem Turiddu, ne hagyj el kérlek! Óh Turiddu!

TURIDDU

Kár a szóért!

SANTUZZA

Nem, Turiddu, nem űzhetsz el!

Nem! Turiddu!

TURIDDU

Menj, menj, menj!

SANTUZZA

Ó nem, Turiduu,
ne űzz el, nem hagyhatsz el most,
maradj még!
Nem! nem! nem!

TURIDDU

Menj, hányszor mondjam, kár a szóért,
bárhogy is kérjed, késő a bánat,
menj, akárhogy kéred, késő a bánat!
Menj! menj! menj!

SANTUZZA

A te Santuzzád zokogva kérlel,
ó, el nem űzhetsz!
Most el nem taszithatsz engem!

TURIDDU

Menj, űjra mondom, menj!
Bárhogy is kérlelsz, késő a bánat!

SANTUZZA

Szerelmes párod zokogva kérlel!
Nem űzhetsz így el! Ne mondójezt, kérlek!
Kérlek ne űzz így el!
Ó! Sajnos, már látom, elhagytál végleg!

TURIDDU

Menj! Menj! Újból ezt mondom, menj!

Menj újra mondom, haggyj békén kérlek!

SANTUZZA

Nem, Turiddu, úgy kérlek, úgy esdeklek néked,
ámde látom, hogy nincs remény, úgyis elmegy!

TURIDDU

Menj már, bárhogy is kérlelsz,
késő a bánat, bárhogy kérlelsz,
késő már a bánat!

SANTUZZA

Bánod majd!

TURIDDU

Ne hidd, hogy haragodtól félek!

SANTUZZA

Legyen átkos a Húsvét! Te hűtlen!

Alfiohoz

SANTUZZA

Jaj, Isten vezérelt hozzám, Alfio bátya!

A templomra mutatva

ALFIO

Mennyi lehet még hátra?

SANTUZZA

Végére járhat...

Mondja kit vár? Lolának ott van már Turiddu!

ALFIO

Hogy mondod, hügom?

SANTUZZA

Hogy mig maga lótfut záporban, szélben,

hogy meg legyen mindene,

Lola szarvakkal ékesíti közben!

ALFIO

Ne, az égre kérlek, ne tréfálj!

SANTUZZA

Én nem!

Turiddu a híremtől fosztott meg engem!

Elvette Turiddu, elvette a hirem,

s Lola Turidduat rabolta tőlem el!

Turiddu a híremtől fosztott meg engem!

ALFIO

Ha ez nem igaz, hát én összetörlek menten!

SANTUZZA

Ó, tanum az ég, hogy sose szórtam rágalmat
még senkire!

Ezt vallja szégyenpirom, és ezt sebzett szívem,
amelynek jobban fáj, hogy így van!

Jaj, ó jaj, ezt tanusítja szívem,
mit megöl a bánat!

A jóhírem elvette tőlem, és akkor Lola őt rabolta!

ALFIO

Santuzza hugom, így hát fogadd a hálám!

SANTUZZA

Én átkozott! Ó, mért is mondtam el!

ALFIO

Ó, átok rájuk!

De véres bosszút állok, de véres bosszút állok,
megtorlom ezt, megtorlom én,

megtorlom én, nincs bennem irgalom!

Ma véres bosszút állok, ma véres bosszút állok!

SANTUZZA

Mit tettem én, mit tettem én, mit tettem én,
Ó, mért kellett szólanom...!

ALFIAO

Megtorlom ezt! Megtorlom én!
Nincs bennem irgalom, én vért kívánok,
bennem bosszúvágó ég, és gyűlöletbe fordul
minden szép!
A sértett büszkeség most vért kíván,
a sértett büszkeség csak vért kíván!

SANTUZZA

Én átkozott, mért kellett szólanom!

ALFIO

Ó, átok rájuk!
De véres bosszút állok, de véres bosszút állok,
megtorlom ezt, megtorlom én, megtorlom én,
nincs bennem irgalom, csak bosszúvágó,
csak bosszúvágó!
Ó, csak bosszúvágó, mi bennem él!

SANTUZZA

Megvert az ég, megvert az ég!
Kegyetlen sors, ó, hogy megvert az ég,
én átkozott!

férfiak

A FALU NÉPE /kar a templomból jövet/
Most menjünk csak menjünk, ne késsünk,
otthon vár miránk, vár ránk az asszony,
fel hát!

Megfáradt lelkünk jámbor hitben vigaszt nyert,
rajta, siessünk már.

asszonyok

Most menjünk, csak menjünk, ne késsünk,
ott künn már vár miránk, vár már a férjünk,
fel hát!

Megfáradt lelkünk jámbor hitben vigaszt nyert,
rajta, siessünk már!

TURIDDU

Lolácska, kedves, maga máris elmegy,
úgyhogy egy szava sincsen hozzám?

LOLA

Otthon várnak, ma még nem is láttam Alfiot.

TURIDDU

Ide jön ő is, jobb ha itt vár!

Barátaim, igyunk!

TURIDDU /folyt/

Igyunk, rövid az élet!

Tüzes a bor, nincsen párja,

tested-lelked által járja,

csak a lányka piros szája ilyen, hogyha csókot ad!

Folytsd hát borba minden búdat,

próbáld feledni a múltat,

mert egy kis bor néha úgy hat,

mint a csók, úgy boldogít!

KÓRUS

Éljen! éljen! éljen! éljen!

TURIDDU

Egy édes csókra !

Lolához

LOLA

Egy szép, boldog jövőre!

Turidduhoz

TURIDDU

Igyunk!

KÓRUS

Igyunk!

Na, igyunk egy kört még!

LOLA-TURIDDU- KÓRUS

Igyunk, igyunk, a rosszat folytsuk borba!

KÓRUS

Tüzes a bor, nincsen párja,
tested lelked által járja,
csak a lányka piros szája
ilyen hogyha csókot ad!

Folytsd hát borba minden budat,
próbáld feledni most a múltat,
mert a jó bor néha úgy hat,
mint a csók, úgy boldogit!

Jó a bor mindenkor, jó a bor mindenkor!

Éljen, éljen a bor! Jó a bor, jó a bor!

Fel hát!

A többiekhez

ALFIO

Köszöntlek tiszta szivből...

KÓRUS

Mi is köszöntünk téged!

TURIDDU

Hozta Isten!

Alfiohoz

TURIDDU /folyt/

Nos, velünk tart egy kortyra?

Rajta! Hajtsa le rögtön!

ALFIO

Köszönöm, nekem a maga bora nem kell,
mert az énbennem méreggé válik!

TURIDDU

Hát ahogy tetszik!

LOLA

Ó jaj, mi lesz nagy ég!

Lolához

ASSZONYOK

Kedvesem, jobb lesz, ha máris elmegyünk!

TURIDDU

Akar még valamit tőlem?

ALFIO

Én semmit!

TURIDDU

Ha így van, tudom jól, mit kell tennem!

ALFIO

No rajta!

TURIDDU

No rajta!

☞ megharapja Alfio fülét

ALFIO

Öcsém, Turiddu, a fogad bizony éles,
de úgy tűnik, hogy megértettük egymást!

TURIDDU

Alfio bátyám...

Én vagyok, tudom a vétkes,
magamba döfném, mint kutyába a késem,
nem félek esküszöm haláltól rég...
Ám nélkülem mit tenne,
jót kitől is várna, jót kitől is várna
szegény kis Santa, árva, szegény Santa,
szívét nekem szánta,
szívét nekem szánta,
árva kis Santa!
Ezért szivedbe szúrom én a kést!

ALFIÓ

Nos, jól van, mérközzünk meg, ha tetszik,
akkor várlak ott hátul lent a kertnél...

TURIDDU

Anyám, anyám!

A bor ma... kissé megártott...

és biztos ma még

kicsit túl sokat is ittam!

megyek friss levegőre!

De előbb mégis, áldjon meg, arra kérem,

mint mikor régen katonának vittek...

És még egy... anyám...ha én most vissza nem térnék,

már vissza se térnék,

akkor viselje gondját, úgy kérem, legyen anyja

árva Santuzzának...akit elvettem volna!

Hát legyen az anyja, viselje gondját,

ha meg nem térnék!

LUCIA

Mondd, mi baj van fiam?

Miért beszélsz így?

TURIDDU

Nincs semmi, a bor beszél belőlem...

csak megártott a sok bor!

Anyám! Imádkozz értem, adj egy csókot!

Csókolj meg anyám!

Adj még egy csókot, adj még egy csókot...!

Ég áldjon!

Ha meg nem térnék, ne legyen árva Santa..

Ég áldjon, áldjon az ég!

LUCIA

Turiddu, mit jelent mindez?

Turiddu, Turiddu, ah!

Santuzza!

SANTUZZA

Anyácskám drága...

EGY ASSZONY

Jaj megölték Turiddut!!!

